

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci Svarez Granatensis, E Societate Iesv
Doctoris Theologi; Et In Conimbricensi Academia
Sacrarvm Litterarvm Olim Primarii Professoris Emeriti De
Divina Gratia Pars ...**

Continens Libros III. IV. Et V. De Avxiliis Gratiae In Generali, De Avxilio
Svfficiente, Et De Avxilio efficaci Gratiae Dei

Suárez, Francisco

Mogvntiae, 1652

XVI. Quibusdam suffragiis rationis factæ occurritur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94118](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94118)

Quod quis ibi fingat culpam puræ omissionis, quæ mereatur denegationem auxilij efficaciis facile refutabitur: tum quia talis peccandi modus moraliter non contingit ut communiter Theologi docent, tum etiam quia illam et supponit carentiam prædeterminationis diuinæ ad omnem actum, & consequenter etiam prædeterminationis gratiæ, tum denique quia in illa opinione talis negatio actus non potest esse libera, & consequenter non potest esse culpa, ut paulo antea insinuavi, & in sequenti capite iterum dicam. Et ex his à fortiori concluditur talem culpam non posse naturā posterioriorem esse, ergo si auxilium efficax in prædeterminatione consistit, carentia eius in homine habentem sufficientem vocationem nullo modo potest ex culpa eiusdem hominis redundare, vel illi attribui.

Ex quibus omnibus concludo tertio quod in hoc discursu intentum est, necessitatem talis prædeterminationis non posse componi cum sufficientia proxima auxilij necessarij respectu illius actus ad quem prædeterminatio desideratur, tum quia sine tali auxilio non est actus primus completus, tum etiam quia deficiente illo defunt vires necessariæ ad faciendum talem actum. Item concludo carentiam talis auxilij non posse componi cum sufficientia remota, quia illud auxilium necessarium nec actu recipitur ut supponitur, nec est ita constitutum, in potestate hominis ut ex libertate eius pendeat, aut possit aliquid facere quo auxilium consequatur, neque illo sua culpa caret, sed sola voluntate Dei. Præterea concludo carentiam talis auxilij non posse componi cum completa libertate quoad specificationem respectu actus supernaturalium. Probatur, quia sine auxilio sufficiente non datur libertas, quia non datur potestas sine qua libertas esse non potest. Denique concludo non posse imputare ad culpam homini sufficienter vocato, & non prædeterminato quod non consentiat vocationi. Probatur, quia sine libertate, & potestate, ac sufficientia auxilij non est culpa. Et declaratur amplius, quia ille dissensus vel non consensus supposita carentia prædeterminationis gratiæ non est in se ac proximè culpabilis, quia non est liber, cum ex illa suppositione consensus sit impossibilis, nec etiam remotè, seu in alio est culpabilis, quia illa carentia auxilij non habet fundamentum in libera voluntate ostensum est. Ergo nullo modo potest talis dissensus, vel carentia consensus ob culpam imputari. Hæc autem omnia nec concedi possunt, nec ab ipsis Doctoribus Catholicis, qui prædeterminationem defendunt, conceduntur. Illationes autem ita probatæ sunt, & responsiones omnes, seu euasiones ita exclusæ, ut intellectum cogere videantur, ergo vel hoc solum fundamentum videtur efficaciter probare talem prædeterminationem non esse necessariam ad pie operandum consentiendo sufficienti vocationi, ac proinde non consistere in illa auxilium efficax, quod ad omnem piam voluntatem, omnemque consensum supernaturalis vocationis necessarium est.

CAPVT XVI.

*Quibusdam suffragiis rationis facta
occurritur.*

*P*etrus ad hebraeos dicto art. 10. ad 3. quamuis argumentis conuictus fateatur hoc auxilium præ-

determinans non esse in potestate voluntatis nostræ media aliqua dispositione libera posita vel negatiua, nihilominus adiungit modum alium quo dicit maxime, *deklarari difficultatem istam grauius volentem, motus autem solum est asserere quod in potestate voluntatis nostræ est consentire diuinæ vocationi, & consentire tanquam in potestate subordinata diuinæ potestati in genere causæ efficientis, non vero tanquam in potestate primo & supremæ.* De qua propositione, & de omnibus quæ ad eius declarationem postea dicit, nemo nostrum dubitat. Quod autem audire ac intelligere desideramus, est, quomodo veritas illa ad soluendum argumentum applicetur, quod ille auctor non facit, sed ex illo principio conatur inferre necessitatem prædeterminationis. Nos autem illationem illam facile negamus, quia ut voluntas nostra subordinatur diuinæ, & consentiat illi tanquam potestas subordinata in genere causæ efficientis, & non supremæ, & tanquam secundum liberum, & non primum, ad hoc inquam necessaria non est prædeterminatio sed sufficit dependentia essentialis in concursu simultaneo cum potestate physica præuia, & indifferente ad consentiendum & dissentiendum, ut in 3. lib. declaratum est, & infra in solutionibus argumentorum dicetur. Supponimus ergo subordinationem voluntatis nostræ ad diuinam in qua asserenda non est dissensus, quia illa subordinatio talis est ut non tollat libertatem quoad specificationem, supponit enim in voluntate hominis sufficientem potestatem physicam in actu primo ad se determinandum per eandem potestatem subordinatam diuinæ potestati. Ex hoc autem principio inferimus subordinationem illam non consistere in prædeterminatione, neque hanc esse necessariam ad saluandum illam, quia sicut oportet in Deo supponere supremam potestatem, ita necessaria est in voluntate nostra potestas sufficiens licet subordinata, quæ potestate priuatur si prædeterminatio est necessaria, & pro sola Dei voluntate non datur, in quo puncto est difficultas, ad quam nihil dictus auctor respondet.

Addit verò aliqua quæ ne euidentiam & intelligentiam rationis factæ obtundant proponere oportet & an aliquid ad difficultatem soluendam attente inspicere. Primo ergo adducit exemplum subordinationis voluntatis ad intellectum tanquam ad mouentem physicè ut est probabile, quia non obstante illa subordinatione voluntas habet potestatem ad volendum licet sit ita subordinata intellectui ut nihil possit velle nisi prius prædeterminetur ab ipso. Ad quod respondemus illud quidem non tantum non soluere sed etiam confirmare, & explicare rationem & difficultatem nostram, quia nunc non agimus an hæc prædeterminatio tollat libertatem quoad exercitium nec nequid enim in capite sequenti tractabimus: sed inferimus quod si illa prædeterminatio est necessaria, & non datur, tollitur libertas in carentia actus seu consensus. Idemque euidenter sequitur in illo exemplo data hypothesi. Nam si motio, seu prædeterminatio intellectus siue moralis siue physica necessaria est ad liberè volendum, & voluntas ab intellectu non moueatur, impossibile est ut carentia sui actus non sit illi libera, quia licet ipsa habeat suam potestatem volendi: non tamen simpliciter sufficientem sine intellectu, nec etiam est in potestate eius motio donec actu mouendo de prima, & ideo donec actu moueatur vel prædeterminetur (ut ille loquitur) ab intellectu non est simpliciter libera ad volendum. Hac enim ratione dicunt Theologi ignorantiam antecedentem tollere voluntarium seu impedire libertatem, & excusare culpam, ergo

milli modo carentia prædeterminationis cum plane sit antecedens (vt ita rem explicem) id est nullo modo sit à voluntate hominis; plane tollit voluntarium; impedit libertatem & excusat à culpa.

Dicit ulterius idem auctor Deum prædeterminantem voluntatem non debere considerari tanquam aliquid extrinsecum, sed tanquam magis intrinsecum voluntati quam ipsammet sibi; & ideo concursus Dei ait non est appellandus extrinsecus cum sit omnino necessarius ad operationem voluntatis. Vnde videtur hic auctor velle quod vt voluntas hominis dicatur habere in sua potestate prædeterminationis auxilium satis est quod illud sit in potestate voluntatis Dei; quæ intrinsecè est in illa, & quod sicut voluntas se determinando necessitatem sibi non infert, ita etiam Deus prædeterminando illam, necessitatem ei non infert, & quod sicut motio intellectus est intrinsecà homini; & ideo non necessitat illum, ita & motio Dei est intrinsecà.

Sed fundamentum huius doctrinæ solum est positum in quodam nouo vñ vocum & equiuoco, ac inusitato modo loquendi. Vnde doctrina ipsa nulla ratione admittenda est. Primum declaratur, quia licet Deus intus sit in voluntate per essentiam, præsentiam, & potentiam, & per gratiam; nihilominus respectu effectuum quos causat efficienter in voluntate, simpliciter est causa, seu principium extrinsecum. Et ita loquuntur D. Thomas in 1. 2. quæst. 3. art. 6. in ipso titulo articuli quærens an voluntas moueatur à Deo sicut ab exteriori principio, & respondet affirmando; Idemque dixerat in art. 4. & repetit in quæst. 10. art. 4. & 1. p. q. 105. art. 4. ad 2. & 3. Estque per se evidens quia Deus semper operatur in voluntate vt causâ efficiens; ac verò causa efficiens in omni bona philosophia causâ extrinsecà est, non quia non manere possit in effectu vel subiecto, in quo operatur; sed quia non pertinet ad intrinsecam constitutionem effectus. Hinc ergo quod ad alteram partem pertinet, manifestum est illam intrinsecam præsentiam Dei nihil referre ad explicandam libertatem hominis in actibus gratiæ supposita necessitate prædeterminationis, quia verò iste auctor eandem doctrinam applicat ad vitandam necessitatem quoad exercitium, de illa parte in capite sequenti.

Nunc quod ad præsens attinet ex dicto principio evidētissimum est, quod quacunque cogitur coniunctio vel intimitas Dei in creatura, seu in voluntate, semper est Deus suppositum distinctum, & voluntas eius est omnino distincta à voluntate hominis; vnde non potest dici homo habere in sua potestate ea quæ à sola diuina voluntate pendent, nisi quatenus sunt illi promissa ab ipso Deo sub aliqua conditione à voluntate ipsius hominis dependente. Alias enim damnatus haberet etiam auxilium efficax in sua potestate, quia haberet intra se intus Deum, qui potest illud dare si velit, & in potestate mea esset videre Deum, quia sua voluntate potest in me id facere, ergo per illam intimitatem præsentiam non explicatur quomodo auxilium efficax sit in hominis potestate, ergo nec illa sufficit ad libertatem hominis, sed sufficit ad libertatem Dei, vt iterum in capite sequenti, & de exemplis ibi adductis dicam, quamuis ex dictis cum huc tum in primo prologemeno capite 6. satis illis responsum sit.

Pergit auctor ille dicens auxilium prædeterminans non tempore sed natura antecedere determinationem ipsius voluntatis, & hoc satis esse vt ipsa determinatio voluntatis, & eius consensus sit in potestate illius. Ad hoc autem dicimus in primis in præsentia paritatem non tractari quomodo ipsa determinatio voluntatis in actu secundo seu consen-

Fr. Suarez de Gratia Pars II.

sus ipse sit in potestate voluntatis, hoc enim in capite sequens referuamus, sed tractari quomodo prædeterminatio quam Deus solus in illo priori naturâ facturum est, sit in potestate voluntatis, ad hoc autem nihil refert quod tempore vel naturâ tantum præcedat consensum voluntatis, nam hoc satis est vt ab ipsa voluntate non fiat, nec ab aliquo vñ libero eius pendeat, & inde apertè inferitur non esse in potestate morali eius, sed tantum in potentia receptiua, quæ non sufficit, vt sæpe diximus. Quocirca illa conclusio: *Prædeterminatio non præcedit tempore, ergo est in potestate voluntatis.* si intelligatur de potestate morali mala est, quia nulum habet principium in quo fundetur, oportet enim vt supponat hoc vniuersale pronuntiatum, quidquid non tempore, sed natura tantum antecedit consensum voluntatis, est in potestate morali eius. quod falsum est: nam excitatio necessaria & efficax potest antecedere non tempore sed natura, & visio Dei non antecedit tempore amorem, sed tantum natura, & tamen non sunt in potestate morali & libera voluntatis. Si verò consequens illud intelligatur de potestate tantum passiuâ, & non sufficit ad rem præsentem, & antecedens est impertinens ad illam, quia siue motio voluntatis præcedat consensum eius tempore, siue natura, semper necessarium est vt ante motionem voluntas sit in potentia passiuâ ad recipiendū illam. Quapropter non video qua fiducia ille auctor solutionem hanc concludat dicens. *Hæc solutio est clara, & apertè dissoluit argumentum propositum, quod quidem eouincit auctores oppositæ sententiæ.* idq; hac ratione suadet, quia vt argumentum euidenter soluitur, satis est dicere probabilis, sed illa quæ in hac solutione dicuntur sunt maximè probabilis, & apparentia; ergo euidenter dissoluit argumentum. At enim quæ hæcenus diximus satis vt credo demonstrant, nihil in omnibus recitatâ contineri quod declaret quomodo prædeterminatio hæc sit in potestate morali hominis vocati, in quo est cardo totius difficultatis. Et vt non dispute, an omnia ibi dicta probabilis sint, saltem respondeo ad soluendum argumentum, non satis esse dicere probabilis; nisi illa ad punctum difficultatis applicentur, & illud aliquo modo probabilis dissoluant, quod in omnibus illis dictis non assequimur.

Vnde idem auctor illis non contentus addit aliam notandam declarationem. In fine enim illius argumenti 3. optimè difficultatem proposuerat isto modo. Postquam homo sufficienter vocatus est, nihil potest facere vt Deus inchoet prædeterminationem physicam in illius voluntate: ergo non est in hominis potestate. Respondet autem quod si homo sit constitutus in potentia ad conuersionem per auxilium sufficiens, in tali casu potest facere aliquid vt Deus inchoet prædeterminationem physicam suæ voluntatis. Sed quidnam quæsitum est quod potest ille homo facere vt Deus inchoet? nam videtur hoc apertè repugnare his quæ idem auctor dixerat ostendens hominem non posse habere aliquem bonum vñ sum suæ libertatis, quo à Deo prædeterminationem illam obtineat: quia si potest homo facere aliquid vt Deus inchoet prædeterminationem, iam se disponit ad illam, & ad ipsum hominem reducitur inchoatio talis auxilij. Item incidit illa responsio in id quod tanquam inconueniens solet nobis obici, quod initium salutis quoad efficaciam sit ab homine, quia ipse inchoat aliquid vt Deus auxilium efficax sibi confetatur.

Vt ergo dictum illud corrigat & explicet, quid sit illud quod homo facere possit, adiungit dicens. *Nam potest inchoare prædeterminationem ipsam presuppositâ diuinâ prædeterminatione quæ est simul tempore, quam prius ordine naturæ, & causalitatis.* At profecto non

7.
Alia ite nota
tandâ eius
Auctoris
declaratio.

8.
Quomodo
explicet
quid sit illud,
quod, quo, d.
homo facere
potest.

Gg

est hoc nodum expedire, sed impedire magis ac religare; quomodo enim voluntas inchoabit prædeterminationem, quam ipsa non facit? Aut quomodo facit ut Deus inchoet prædeterminationem quæ est simul tempore, si Deus in omni genere causa prius ordine naturæ & causalitatis prædeterminationem iam fecisse supponatur? Aut denique quomodo illa duo non inuoluunt repugnantiam inchoationem eius, nullo modo potest inchoari ab ipsa, præsertim cum iuxta hos auctores ipsa prædeterminatio Dei sit principium omnis actionis voluntatis, & omnis inchoationis eius. Denique ut euoluamus ea, quæ tam inuoluntè sunt dicta, distinguamus prædeterminationem in actu primo, de qua tractamus, à determinatione in actu secundo. Priorem enim facit Deus solus iuxta dictam sententiam, & illam non potest inchoare voluntas; illa verò supposita potest voluntas inchoare determinationem in actu secundo, quæ nullo modo potest dici prædeterminatio, quia nō solum non præcedit priorem prædeterminationem, verum etiam nec concursum simultaneum Dei. Neq; etiam ratione huius inchoationis determinationis in actu secundo potest dici voluntas inchoare prædeterminationem naturæ antecedentem, cum nullo modo sit causa illius sed effectus, ac proinde nec ratione eiusdem determinationis, vel inchoationis potest dici voluntas habere in potestate sua prædeterminationem à Deo præstandam, cum illam expectare debeat, ut inchoare suam actionem possit. Quæ quidem omnia non animo contradicendi à me dicuntur, sed ut res, si fieri possit, intelligatur: quoniam à multis annis hac opprimor difficultate, & summo affectu intelligendi, vel inueniendi aliquem illius exitum hos & alios auctores euolui, & omnia eorum responsa medicatus sum, nihilq; inueni, quod vel apparet, aut verisimiliter repugnantiam illam mihi componeret, & ideo non timui molestus esse lectori omnes prædictos dicendi modos enumerando, & si quis alius superest, vel excogitari potest, in sequenti cap. illum attingemus, nulla enim diligentia superuacanea censenda est, quia ex hoc puncto magna ex parte verum iudicium præsentis controuersie pendet, & in illo grauissima dogmata fidei concutiuntur, quæ non solum inconcussa retinere, sed etiam pro viribus explicare, & eorum rationem reddere tenemur.

CAPVT XVII.

Obiectionibus contra discursum factum
latiss.

1. **S**olent nobis obieci instantiæ quædam quibus vis rationis factæ enteruari videtur. Nam electio, seu prædestinatio ita est ad salutem necessaria ut sine illa comparari non possit, & illa non est in manu hominis, sed ex sola voluntate Dei pendet, & nihilominus habet homo auxilium sufficiens, quo simpliciter potest saluari. Idem argumentum sumitur ex prædestinatione singulorum actuum supernaturalium, nam sine illa esse non possunt, & nihilominus homo est liber & habet auxilium sufficiens ad actus à Deo non prædefinitos faciendos, cum tamen talis præfinitio in potestate hominis non sit, item vocatio congrua est necessaria ad supernaturalem actum, ita ut sine illa nunquam fiat, & talis est ut non sit in potestate hominis, non est e-

nim (vt Augustinus dixit) in potestate nostra ut his vel illis visis tangamur, & nihilominus qui non congruenter vocantur sufficienter vocantur, ut absolute possint venire si velint teste Augustino quæst. 2. ad Simplician. & quæst. 68. & 83. ergo. Item qui de facto non conuertuntur non habent in tempore auxilium efficax ad conuersionem, ergo Deus ab æterno decreuit non dare illis auxilium efficax, ergo ex decreto absoluto Dei carent aliquo auxilio necessario ad conuersionem, & nihilominus habent auxilium sufficiens, & simpliciter possunt conuerti, ergo illa consecutio non est formalis, nec habet maiorem efficaciam in auxilio prædeterminante quàm in his omnibus. Nam in his omnibus necesse est distinguere inter necessarium ad agendum, & ad potestatem agendi ut priori deficientes, & negato possit subsistere secundum, ergo idem in prædeterminante auxilio locum habet.

Ad hæc primum in generali dicimus exempla soluta non esse de auxilio aliquo natura sua necessario ad operationem, & ideo non esse similia, quod insequentibus latius per singula capita explicandum erit, nunc autem breuiter singula perstringemus ne lector dubius, vel suspensus maneat. Electio igitur, prædestinatio & præfinitio nō sunt auxilia vt in 3. prolegom. dixi, sed sunt actus immanentes in Deo, quos necesse non est per se & immediate esse principia operationum, & ideo licet admittamus illos fuisse in Deo ex parte ipsius ad meliorem prouidentiam modum necessarios, nihilominus possunt homini dari sufficientia auxilia ad salutem non solum remota, sed etiam proxima. Eo vel maxime quod etiam illi actus non sunt in Deo sine aliquo ordine ad futurum vsum libertatis cum auxilio concomitante gratiæ præstatiuum à Deo per scientiam saltem conditionatam, vt in 1. & 2. prolegomeno tactum est, & insequentibus sapientius dicetur. Qui ordo non est contra gratuitam electionem aut prædestinationem, nec contra voluntariam prædefinitionem, quia non est habitudo ad illum vsum libertatis futurum tanquam ad causam seu rationem illorum actuum, sed tanquam ad effectum mediis auxiliis congruentibus, quæ vsum libertatis non impediunt, sed dirigunt.

Vnde ad tertium de vocatione congrua dicimus imprimis illam esse necessariam non ex natura rei, sed supposita præscientia futuri euentus sub conditione, & ideo de illa rectè dici esse necessariam ad actionem, non ad potestatem quia nec ad actionem necessaria est per se, sed supposita tali scientia. Deinde dicimus in vocatione congrua duo esse distinguenda, scilicet, auxilium quod est principium actus, & congruitatem ad futurum consensum ratione primi dat potestatem agendi, & in illo consistit sufficientia, quæ potest esse æqualis in auxilio non congruo: congruitas verò non augeat virtutem auxilij, vt infra ostendetur, sed est necessaria ad infallibilitatem effectus, & ideo sine illa potest optimè dari auxilium sufficiens. Vnde tandem dicitur in potestate hominis sufficienter vocati esse facere ut vocatio eius congrua sit, & ideo licet de facto illi non sit congrua illi imputari, quia auxilium sufficiens habuit. Vnde est illud Augustini quæst. 2. ad Simplician. Nolut Esau, & non cucurrit, nam si voluisset, & concurrisset Dei adiutorio peruenisset; qui etiam vellet, & currere vocando præstaret, nisi vocatione contempta reprobus fieret. Fuit ergo in potestate Esau aliquid. Et ad idem pertinet quod dicta quæst. 68. & 83. de vocatis ad conuersionem dicit. Nec omnes illi qui vocati sunt venire voluerunt, nec illi qui venerunt venire possent nisi vocarentur, id est, quæ nec illi debent sibi retribuere quod venerunt, quia vocati venerunt; nec illi qui noluerunt venire debent alteri retribuere, sed tantum sibi, quoniam vii venerunt vocati, tui